

Nr. 4

Utgitt desember 2007 6. årgang

Sjøforsvarer'n

Informasjonsblad for Sjøforsvarets Informasjonsoffisersforening

Kjære medlemmer

Med denne rykende ferske utgaven av Sjøforsvarer'n ønsker styret i SIOF alle medlemmene en riktig god jul og et godt nytt år.

Foreningen kan se tilbake på et begivenhetsrikt år, hvor foreningen har vært aktiv på flere områder. Admiralforsamlingen i mai må anses som et av høydepunktene. Mange av foreningens medlemmer var tilstede da Generalinspektøren for Sjøforsvaret inviterte til foredrag og middag. Vår "egen" presseoffiser i Libanon, Terje B. Løyning, holdt også foredrag om oppdraget han nylig hadde avsluttet. Representanter fra de andre forsvarsgrenene var også invitert til samlingen.

Opprydding og rekruttering

Foreningen har nylig ryddet opp i medlemslistene. Ti av foreningens medlemmer ble i den forbindelse strøket som medlemmer desember, etter å blitt tilskrevet personlig med forespørsel om videre medlemskap. Disse medlemmene hadde ikke betalt kontingent siste tre år, og heller ikke har deltatt på samlinger. Styret anser denne oppryddingen som nødvendig for å sikre at foreningen har mest mulig "reelle" medlemmer. SIOF har også tatt opp åtte nye medlemmer i 2008, og har således startet arbeidet med rekruttering. Styret vil prioritere arbeidet med rekruttering i tiden fremover, og SIOFs medlemmer oppfordres til å komme med tips om engasjerte mennesker som bør bli nye medlemmer i foreningen.

Forsvarsdebatt

Det har vært mye fokus på Forsvaret den siste tiden, og ikke minst i media. Særlig er det Forsvarspolitisk utvalg og Forsvarsstudien 2007 som har fått mye oppmerksomhet. Den videre skjebnen for MTB-ene er temaet som berører Sjøforsvaret mest. SIOF har derfor i denne utgaven av Sjøforsvarer'n samlet diverse innlegg og informasjon om temaet. Styret takker Roald Gjelsten for at vi kan benytte det skriftlig materialet han har samlet. Vi håper dette er nytting lesning i en hektisk førjulstid.

Ole Andreas Uttberg
Styreleder SIOF

Stortinget visste godt hvor verdifull Skjold-klassen ville bli for Sjøforsvaret

Stortinget visste godt hvor verdifull Skjold-klassen ville bli i det norske Sjøforsvaret da nasjonalforsamlingen fattet sitt vedtak i oktober 2003. Den nylige episoden ved en norsk oljeplattform i Nordsjøen ble en klar og tydelig demonstrasjon av at Stortinget hadde rett.

Skjold vil i slike situasjoner være en svært viktig norsk ressurs for hurtig innsats. En bedre demonstrasjon av Skjolds betydning kunne russerne ikke ha gitt oss enn gjennom sin sjømiljø tære øvelse i Nordsjøen i

begynnelsen av desember. Øvelsen foregikk ikke så langt unna norske oljeinstallasjoner, men i internasjonalt farvann. I denne utgaven av Sjøforsvarer'n har vi samlet en del materiale om Skjold for å belyse prosjektet.

Sjøforsvaret vil merke kuttene

Les mer på side 10

Nye distinksjoner på vei

Nye bestemmelser fører til nye distinksjoner og grads-benevnelser for gaster, matroser og kvartermestere.

Av Eirik Landsend Henriksen

Forandringene gjelder fra gradene utskreven menig til og med kvartermester.

KVARTERMESTER: Den halve gullstripa blir erstattet med tre vinkler og et anker på overarmen.

- Vi gjør dette for å tilpasse oss NATO-landene vi samarbeider med, forklarer orlogskaptein Ove Opperud, som sitter i Sjøforsvarets unifromsutvalg.

MENIG: Ankeret blir mindre og flyttet lengre opp.

De nye distinksjonene vil med andre ord likne mer på dem våre samarbeidspartnere bruker.

Store forandringer

Det er altså ikke bare selve distinksjonene som blir annerledes, men også grads-benevnelserne blir endret.

VISEKONSTABEL: En av de to gradene som erstatter ULM-graden.

- ? Utskreven Menig blir nå til Menig
- ? Vervet forblir Vervet
- ? Utskreven Ledende Menig blir nå til Visekonstabel/konstabel
- ? Kvartermester forblir Kvartermester

Visekonstabel og konstabel vil bli brukt for vernepliktige og vervede. Den nåverende ULM-graden blir nå delt i to. En vernepliktig eller en vervet kan nå altså belønnes med å bli utnevnt visekonstabel eller konstabel.

KONSTABEL: En av de to gradene som erstatter ULM-graden.

Lar vente på seg

Forandringene er bestemt og vedtatt, men kan likevel la vente på seg.

- Kodifisering, produksjon og anskaffelse står foreløpig i veien for at dette fysisk kan tre i kraft. Derfor er det vanskelig å si en eksakt dato, sier Opperud.

- Den største forandringen blir for kvartermesteren som nå får erstattet sin halvstripe på ermet. Han vil isteden få ny distinksjon på overarmen, sier han

KVARTERMESTER: Den halve gullstripa blir erstattet med tre vinkler og et anker på overarmen

VISEKONSTABEL: En av de to gradene som erstatter ULM-graden.

KONSTABEL: En av de to gradene som erstatter ULM-graden.

MENIG: Ankeret blir mindre og flyttet lengre opp.

VERVET: Dette blir distinksjonen den vervede. Årsstipen nederst kommer først når den vervede har skrevet sin andre kontrakt.

Dette er bakgrunnen for Stortingets vedtak om Skjold

Hvordan argumenterte Stortinget for å anskaffe fartøyet?

Operative kapasiteter

Skjold-klassen skal utføre overflateoperasjoner som et ledd i Sjøforsvarets utøvelse av sjøkontroll. Skjold-klassen blir et slagkraftig, mobilt og fleksibelt fartøy som selvstendig eller integrert i større forband kan løse en rekke sjømilitære oppgaver i det nasjonale forsvar.

Aktiv og passiv beskyttelse er dimensjonert for operasjoner i et moderne stridsmiljø. Sjøgående egenskaper, samt navigasjons- og fremdriftssystemer, er optimalisert for hurtige operasjoner langs kysten og i trange innenskjærs farvann, men har også vist evne

til rask forflytning i åpen sjø i dårlig vær.

Egenskaper som stor mobilitet, god ildkraft med sjømålsmissiler og kanon, og moderne linksystemer for utveksling av kommando, kontroll og informasjon, gjør fartøyene anvendbare for eksempelvis å støtte spesialoperasjoner og til å beskytte petroleumsinstallasjonene langs kysten og til havs. Fartøyene vil også kunne utføre overflateoperasjoner under NATO-kommando eller som en del av andre multinasjonale formasjoner i internasjonale operasjoner.

I fred vil fartøyene hevde suverenitet og gi støtte som nødvendig til utøvelse av myndighet og jurisdiksjon. Fartøyene kan delta i og lede søk- og redningsaksjoner og gi rask støtte til sivile og andre statlige etater/institusjoner som har oppgaver og ansvar i kystområdene.

Fra komiteens flertallsmerknader Komiteen vil peke på at Norge har suverenitetsansvar over havområder som er sju ganger større enn landområdene. Barentshavet og Norskehavet er blant verdens mest produktive havområder. De klimatiske forholdene og mørketida gjør områdene særlig sårbare, og risikoen for skipsulykker og havari, økt petroleumsvirksomhet i nordområdene, transport av råolje og brukt atombrensel må møtes med offensive tiltak. Dette synliggjør behovet for en full gjennomgang av alle utfordringene i disse havområdene, inkludert de sikkerhetspolitiske, samt utarbeidelse av en helhetlig forvaltningsstrategi for disse enorme områdene. Dette må vektlegges i arbeidet med den

Forts. neste side

Stortingets begrunnelse

Forts. fra forrige side

neste langtidsproposisjonen. Komiteen vil derfor be Regjeringen i neste langtidsproposisjon se på den totale fartøystruktur i Sjøforsvaret og driften av denne.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at missiltorpedobåtene i Skjold-klassen vil gi en styrket kapasitet til suverenitetshåndheving, territorial-sikring og til støtte for sivile operasjoner, og mener at dette er spesielt viktig i nordområdene.

Flertallet vil gi sin tilslutning til anskaffelse av de til sammen seks fartøyene som inngår i strukturen Stortinget vedtok ved behandling av Innst.S.nr.342 (2000-2001), jf St.prp. nr. 45 (2000-2001), og hvor Stortinget fattet vedtak om anskaffelse av Skjold-klasse MTB. Flertallet gir også sin tilslutning til den gitte kostnadsrammen.

Saksordførers innlegg 21. oktober 2003
Bjørn Hernæs (H)
(ordfører for saken):

Med et visst forbehold for Stortingets votering senere i dag betyr den innstillingen vi nå kan legge frem, en gledens dag for Sjøforsvaret og dermed for det norske forsvaret og for norsk sikkerhet.

Regjeringen ber i den proposisjonen vi nå behandler, om tilslutning til kontra-

hering av fem nye Skjold-klasse missil-torpedobåter og tilpasning av forseriefartøyet KNM Skjold. De til sammen seks fartøyene inngår i strukturen som ble vedtatt av Stortinget allerede under behandlingen av St.prp.nr. 45 (2000-2001), jf. Innst.S.nr. 342 fra samme periode. Arbeidet med Skjold-klassen er tatt ut av prosjektet « Ny MTB-struktur », som også omfatter oppdatering av 14 MTB-er av den såkalte Hauk-klassen.

Fartøyene i Skjold-klassen er anvendbare til eksempelvis å støtte spesialoperasjoner og beskytte petroleumsinstallasjoner. Fartøyenes mobilitet og sensor setter en i stand til å overvåke og kontrollere store sjøområder. I fredstid vil fartøyet hevde suverenitet og gi støtte til nødvendig utøvelse av myndighet og

Saksordfører Bjørn Hernæs (H)

jurisdiksjon.

Fartøyene planlegges levert i perioden 2006-2009, med operativ drift fra 2009. De årlige drifts- og vedlikeholds- og vedlikeholdsomkostningene av fartøyene vil være i størrelsesorden 150-160 mill. kr.

Total kostnadsramme for prosjektet blir 4.675 mill. kr. Det er altså en meget betydelig investering vi foretar, til beste for norsk sikkerhet langs kysten. Kostnadene omfatter materiell-investeringen, inklusive buffer for usikkerhet og varer og tjenester Forsvaret skal levere, som er satt til 4.409 mill. kr, gjennomføringskostnader, som er satt til 125 mill. kr og bygge- og anleggs-kostnader, som er satt til 141 mill. kr. Prosjektet omfatter ikke anskaffelse av missiler.

Regjeringen viderefører i sitt tredje budsjett-fremlegg et rekordhøyt budsjettnivå for forsvarsstrukturen. Dette betyr bl.a at den pågående omleggingen av Forsvaret videreføres med full styrke. Stortinget vedtok allerede i 2001 en struktur som inkluderte seks Skjold-klasse missiltorpedobåter. Nå har forsvarskomiteen lagt frem en innstilling om godkjenning av anskaffelse av fem nye Skjold-klasse missiltorpedobåter samt oppdatering av prototypen KNM Skjold. Det er kun SV som - ikke overras-

kende i forsvarssammenheng - ikke stiller seg bak innstillingen. Det betyr at det er en meget bred politisk enighet om anskaffelsen, hvilket er svært gledelig.

I St.prp.nr.55 (2001-2002), jf. Innst.S.nr.232 (2001-2002), var det satt av 880 mill. kr til prosjektet for perioden 2002-2005, mens forhandlingsresultatet som foreligger, medfører en utbetaling på 2.064 mill. kr. Denne fremskyvingen av kostnadene i tilknytning til MTB-prosjektet vil kunne innebære at annen aktivitet og andre prosjekter må forskyves i denne perioden. Den øvrige summen utbetales i perioden 2006-2011.

En enstemmig komite peker i innstillingen på Norges utfordringer i forhold til at vi har suverenitetsansvar over havområder som er syv ganger større enn landområdene. Barentshavet og Norskehavet er blant verdens mest produktive havområder. De klimatiske forholdene og mørketiden gjør områdene særlig sårbare, og risikoen for skipsulykker og havari, økt petroleumsvirksomhet i nordområdene, transport av råolje og brukt atom-brensel må møtes med offensive tiltak. Dette er realiteter som vil bli forstått, selv av en bonde fra Hedmark.

Hele forsvarskomiteen utenom SV viser til at missiltorpedobåtene i Skjold-klassen vil gi en styrket kapasitet til suverenitetshåndheving, til territorial-sikring og til støtte for sivile operasjoner, og mener at dette er

Forts. neste side

Stortingets begrunnelse

Forts. fra forrige side

spesielt viktig i nordområdene.

Missiltorpedobåtene er Sjøforsvarets sterkeste element i operasjoner langs kysten. De har stor fart, rask reaksjons- evne og kraftig slagkraft. Med sin svært korte reaksjons- tid kan Skjold-klassen være raskt til stede for å redde liv og verdier langs kysten, nord og syd, innen 24 timer fra hjemmebasen.

Skjold-klassen er fremtidens MTB-er. I forhold til Hauk-klassen vil de kunne dekke større områder og nå destinasjoner hurtigere. I tillegg vil de bli utstyrt med det siste av våpen- og radarteknologi.

Forseriefartøyet KNM Skjold er verdens raskeste marineskip med en toppfart på opptil 60 knop. Fartøyene er konstruert for å operere i kystnære farvann, men har vist seg også å ha gode havgående egenskaper. For eksempel seilte fartøyet over til USA uten assistanse fra andre fartøy. Oppholdet i USA varte i ett år, og amerikanerne viste - og viser - stor interesse for fartøyet.

Skipets havgående egenskaper gjør at det også er egnet til f.eks å være med og sikre norske olje- og gassinteresser i Nordsjøen mot terrorisme. De kan også avskjære angripere fra å komme sjøveien, og de kan drive med skips- kontroll, noe som det ser ut til å bli økt behov for i tiden fremover.

I tillegg vil de kunne fylle den mer

Bakgrunn i den kalde krigs scenarier

Hva sa FPU i "Et styrket forsvar" s. 87 om Sjøforsvarets og Skjold-klassen (FPUs rapport)

4.3.4 Sjøforsvaret

Det gamle konseptet for sjøinvasjonsforsvar er avvirket, og Sjøforsvaret blir nå utviklet for fleksibel maritim krigføring i kystsonen og kystnære farvann. Dette vil gi en balansert kapasitet for å

tradisjonelle MTB-oppgaven med å sikre forsyningslinjene langs kysten, gjennom patruljer, eskorte og lignende.

Skjold-klassen viser frem norsk båt- og forsvarsteknologi på sitt aller beste. Båtene skal bygges av Umoe Mandal i samarbeid med Kongsberg Defence and Aerospace og det franske selskapet Armaris. Den internasjonale interessen for disse båtene kan bidra positivt for norsk industri utover det som oppnås gjennom kontrahering av disse seks båtene til det norske forsvaret.

Jeg vil også gjerne nevne at de utenlandske leverandørene har forpliktet seg til gjenkjøps- anskaffelser for 1 milliard kr over en tiårsperiode.

Utover det vil jeg bare vise til det dokumentet som foreligger, og anbefaler komiteens innstilling.

møte maritime utfordringer i fred, krise og krig, så vel i egne farvann som i internasjonale operasjoner.

Den vedtatte strukturen inkluderer fem fregatter under innfasing, seks mineryddere og seks undervannsbåter. Ubåtene er meget viktige forsvars- våpen, og utvalget vil peke på behovet for nye undervannsbåter rundt 2020.

Logistikk-/flerbruksfartøy er under prosjektering. Dette er meget viktig for nasjonale og internasjonale operasjoner. Marinens jegervåpen videre- utvikles. Dette består av marinejegere, minedykkere, kystjegere og taktisk båtskvadron, som til sammen behersker et bredt spekter av spesial- og andre viktige operasjoner i det maritime miljø.

Det er 6 missiltorpedobåter (MTB-er) under bygging.

Utvalget er kjent med Forsvarsstudiens anbefaling om å terminere dette fartøysprosjektet. Forsvarsstudien legger vekt på at fartøyene er utviklet med bakgrunn i den kalde krigens trusselscenarier, og spesialisert for anti- invasjonsrollen. De er derfor lite anvendelige i

andre roller, og de kapasitetene MTB-ene representerer er i stor grad overlappende med kapasiteter som andre kampfartøy, Luftforsvaret og Kystvakten har. Forsvarsstudien peker også på at MTB-ene vil få høye driftskostnader, og at en innføring av disse fartøyene ville innebære at høyere prioriterte kapasiteter må tas ut av strukturen. Utvalget er også kjent med beslutningene som er tatt om å igangsette og gjennomføre dette prosjektet. Det er investert store beløp i materiell over en årrekke. Kompetanse innen denne type kystnære operasjoner vil gå tapt ved en utfasing av MTB-strukturen. Utvalget finner imidlertid ikke grunn til å overprøve den fagmiliterare tverrprioritering i Forsvarsstudien som innebærer å terminere anskaffelsen av nye MTB-er. Det vil ikke være riktig å prioritere kostnader til MTB-er, framfor andre viktige områder for Forsvaret.

Skjold-klassen – et undervurdert våpen!

Av kommandør (p) Roald Gjelsten.

Skjold-klasse missiltorpedobåt er i de ferske norske utredninger blitt et betydelig undervurdert våpen. Argumentasjonen for å avvikle arbeidet med MTBene av denne typen er feil både i Forsvarspolitisk Utvalg (FPU) og i Forsvarssjefens studie (Forsvarsstudien FS07).

Først og fremst vil nærværet vise andre aktører at Norge prioriterer å ivareta sine forpliktelser. Det vil videre gi mulighet for å reagere på militær aktivitet med krigsfartøyer. Det har en helt annen effekt å sende en Skjold-klasse med kapasitet til å vinne taktiske trefninger, enn å sende fartøy fra Kystvakten som dessuten har andre viktige oppgaver å ivareta hver dag. Det er vel få som synes det ville være naturlig å

bruke Herkulus-fly til å markere norsk luftterritorium mot russiske tokt av bombefly. Skjold-klassens store mobilitet og forflytningshastighet vil indirekte styrke Kystvaktens autoritet. Man kan bare gå inn i stortingsforhandlingene for Skjold-vedtaket for å se at det ikke var kaldkrigsscenarioer som var anskaffelsens begrunnelse 21. oktober 2003.

Skjold er best!

For det andre burde Gibraltar- og Libanon-operasjonene med Hauk-klasser MTBer vise for den som vil se, at MTBer er svært nyttige og kosteffektive for internasjonale oppdrag (Skjold-klassen er klart bedre på grunn av sitt stealth-konsept, sin sjødyktighet og fart).

Skjold - En uvurderlig kapasitet.

For det tredje dokumenterte prototypens USA-opphold at fartøyet utmerket seg – blant annet ved å utfylle kapasitetene til flåtestyrkens andre enheter. Mange besøkende ble så imponert at fartøyet kom til å tjene som diplomatisk døråpner. Når Norge nå planlegger å utvide samarbeidet med svenskene, som legger så stor vekt på å bruke Forsvaret til industriutvikling, virker det også industripolitisk lite fremtidsrettet å fase ut

Skjold-klassen. Siden bedriften i Mandal er ledende på feltet, synes det merkelig å underminere en spisskompetanse med stort potensial på denne måten. Og mulighetene begrenser seg neppe bare for utnytting til militære formål.

For det fjerde har konseptet som er utviklet sammen med nederlendere og briter for Force Protection i kystfarvann betydelig potensial i en rekke sammenhenger. Dette opplegget er øvet flere ganger med godt resultat. Kapasiteten er nyttig enten det er snakk om å benytte utrygg eller fiendtlig strandsone, enten det er for evakuering, landsetting eller andre formål, der High Value Units må inn nær land.

Her har Norge faktisk utviklet en selvstendig kapasitet for opprensning i kystsonen med flere bein [minejakt/rydding, antiubåt i kystfarvann (både egne ubåter og fregatter med H/C), sikring av havner og trange passasjer (kystjegere/marinejegere) og overflatebilde/overflatekontroll mot lystbåter mm, ildstøtte til jegrene etc (Skjold-klasse)]. Dette er med andre ord en stol med fire bein; -uten det ene blir den ikke stødig å sitte på.

Stormaktenes Force Preservation.

For det femte er denne kapasiteten meget verdifull i nasjonal sammenheng, ikke minst om den situasjonen skulle oppstå at Norge igjen blir avhengig av forsterkninger. Disse vil alltid i hovedsak måtte komme sjøveien. Hvis Norge har kapasitet til å klarere området for landsetting ved å sikre nødvendige havner etc, øker det sannsynligheten

Kommandør (p) Roald Gjelsten

for å få hjelp betraktelig, ikke minst i en tid hvor også stormakter må tenke på å ta vare på egne styrker (Force Preservation), fordi det er begrensede stridskrefter til disposisjon for alle.

Skjold-klassens "bein" representerer dessuten god økonomi og fleksibilitet fordi fleksibiliteten øker, det blir "mer penger i banken", flere redskaper i verktøykassen. Det betyr at det blir lettere å "skreddersy" sammensetningen av en styrke til de aktuelle oppdrag som måtte dukke opp. Dette er et grunnleggende og viktig forhold for å kunne møte uforutsette situasjoner.

Dessuten vil dette konseptet representere en meget verdifull fellesoperativ ressurs, gitt at all strid på norsk jord nødvendigvis vil foregå i kystnære områder både på sjøen, i luften og på land. Det kan i parentes bemerkt nevnes at det hører til unntakene i sjøkrigshistorien at krigsfartøyer har vært benyttet til det de ble anskaffet for. Eksempelvis ble

Forts. neste side

Forts. fra forrige side

fartøyene som sto for gjenerobringen av Falklandsøyene på andre siden av jordklo- den, innkjøpt primært for å bekjempe ubåter i Nord-Atlanteren.

Sikrere trusselvurdering på stedet.

For det sjette vil Skjoldklassen kunne støtte landoperasjoner, indirekte ved å bygge opp overflatebildet på sjøen i operasjonsområ- det, direkte med ildstøtte. En fordel et fartøy med liten radar og infrarød signatur har når det opererer nær land, er at det har bedre tid til å se an og vurdere situasjonen enn et jagerfly eller en fregatt har. Flyet flyr fort og fregatten må på grunn av de verdier den representerer, av og til reagere med en gang på en mulig trussel som dukker opp fordi konsekvensen av å vente kan bli for stor.

Et klassisk eksempel er den amerikanske krysseren som skjøt ned passasjerflyet i Gulfen under den forrige krigen i området ved inngangen til 1990- tallet. En MTB-beset- ning med erfaring fra kystoperasjoner hadde kanskje sikret seg annerledes. Slik kompetanse bidrar til at kollaterale tap kan holdes på et minimum.

Kan forebygge maktbruk.

For det syvende ønsker FPU å styrke forsvars- terskelen. Det innebæ- rer normalt forbedret kapasitet slik at en potensiell aggressors usikkerhet øker og at kostnadene fremstår som større enn forde- lene. Siden den strate- giske trussel ikke lenger anses å innbe- fatte angrep på land-

territoriet, men heller vil fortone seg som maktbruk eller trussel om slik for å oppnå politiske innrøm- melser, snakker vi vel mest sannsynlig om kanonbåt- diplomati, det vanligste stormaktsinstrumentet for slike formål? Når i tillegg objektene for slik mulig atferd alle er knyttet til sjøen, må man spørre om terskelen da virkelig øker - for å møte en slik utfor- dring – ved at man oppretter en ny bataljon med soldater i Indre Troms? Tiltaket er vel logisk sett et større bidrag til utholdenheten i internasjonale operasjo- ner, selv om det selvsagt sammen med den foran skisserte Force Protection-kapasiteten også kan være nyttig for å sikre atkomsten for allierte forsvarsstyrker til Norge?

Det som i slike situasjoner både kunne være et middel til å skape stabilitet til sjøs og derigjennom forebygge slike hendelser, altså heve terskelen mot aggresjon, nemlig Skjold- klassen, blir avskrevet som redundant.

Et vidt og viktig oppgave- spektrum.

For det åttende bringer det meg til Skjold-klassens unike egenskaper i fredsrollen. I sjømilitær tenking er stridsmidlene et verktøy for å forebygge og hindre krig, samt til å håndtere episoder og kriser. Seks Skjold-klasse fartøyer vil med fire operative kunne sikre jevnlig tilstedeværelse i Nord-Norge. Det sentrale er at operativ myndighet får et redskap som kan brukes til et spekter av formål på vår lange kyst. Uavhengig av jussen som gjelder, tenker sjøens folk på Skjold som et middel til indirekte å styrke Kyst- vakten og ivareta mange andre oppgaver langs kysten. Et godt eksempel var da fregattene en kort periode midt på 1970-tallet ble satt inn for å passe på

Generalinspektør Finseth: - Økonomi bak beslutningen om å velge bort Skjold

Generalinspektør Finseth gir i sitt årsintervju sin fulle støtte til forsvarssjefens forsvarsstudie (FS 07), til tross for forslaget om ikke å videreføre Skjold-klassen.

– Forsvarssjefen er naturligvis nødt til å foreta tverrprioriteringer som følger av hoved- konklusjonene i FS 07, sier Finseth.

Forslaget om å ikke videreføre Skjold-klassen er en vanskelig og tung beslutning, men det har primært økonomiske årsaker, sier han, og legger til: – En av premisene for Stortingets beslutning om å anskaffe Skjold-klassen, var at Forsvaret skulle tilføres ressurser slik at innføring av Skjold ikke skulle gå utover andre deler av Forsvarets struktur. Studien understreker at ”denne forutsetningen ikke er oppfylt i budsjettene siden 2002, og at allerede 2004-budsjettet lå nær én milliard kroner under det nivået som var forutsatt.”

garnfeltene som ble trålet ned av utenlandske fartøyer på fiskebankene utenfor Troms. Straks fregattene viste seg, ble fisket avsluttet og gar- nene fikk stå i fred. Jevnlig nærvær og stor mobilitet er også et godt utgangs- punkt for krisestyring. Jf flystyrtet på Hopen i 1978.

Kort sagt er Skjold- klassen ikke bare et viktig stolbein i Force Protection-konseptet, for tilstedeværelse, revir- markering, hurtig reak- sjonsevne og synlighet

overfor egen kyst- befolkning, men også avgjørende for å opprettholde og videreutvikle Marinens kompetanse i kyst- navigering, samt sammen med de andre våpnenes enheter, en viktig produsent av offiserer med praktisk erfaring til fregattene. Det vil være tragisk om denne svært fleksible og fullt ut betalte investeringen blir avskrevet for et årlig driftsbeløp tilsvarende innkjøpet av et halvt jagerfly (det billigste).

Skjold-klassens rolle i fremtidens Sjøforsvar

Av kommandørkaptein Lars Hind Flostrand

Forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen holdt den 29. oktober et foredrag i Sjømilitære Samfund i Bergen med tittelen "Utfordringer i norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk". Skjold-klassens berettigelse ble ikke uventet et tema under spørsmålsrunden. Statsråden oppfordret fra

Skjold-klassen tilfører nasjonen og Forsvaret noe helt nytt. Et kosteffektivt, fremtidsrettet, norsk produkt med langt bedre egenskaper enn vi kunne håpe på. En sammenligning med dagens MTB (missiltorpedobåt) av Hauk-klassen er det vanskelig å gjøre, bortsett fra at både Hauk og Skjold beveger seg i samme element. Skjold får en høy taktisk mobilitet, avanserte sensorer, en

balansert våpenlast og god utholdenhet. Som følge av disse egenskapene kan fartøyet aksjonere raskt, patruljere et stort område, forbli i området over lang tid - og ved behov avfyre våpen på kloss hold eller over lange avstander med høy presisjon. I tillegg er fartøyet slik konstruert, at det har en viss evne til å operere uoppdaget. Dette kan benyttes ved behov dersom det ikke er ønskelig å bli oppdaget, eller motsatt dersom synlig tilstedeværelse eller avskrekking er et poeng.

talerstolen Sjøforsvarets offiserer til å komme på banen med argumenter for å tydeliggjøre Skjold-klassens rolle i fremtidens Sjøforsvar. Hensikten med dette innlegget er å besvare Statsrådens to hovedspørsmål: Hva er formålet med Skjold-klassen og hvordan skal Skjold-klassen operere sammen med andre enheter?

Alt dette gjør fartøyene meget anvendelige over hele konfliktskalaen - fra fredstidsoppgaver, i krisesituasjoner til krigsinnsats.

Verdens raskeste

Den valgte skrog-løsningen sammen med fremdriftsmaskineriet, som består av fire gassturbiner gjør fartøyet til verdens raskeste krigsskip. For eksempel vil det ta ca én time å forflytte seg fra skjærgården til de nærmeste oljeinstallasjonene. Sensorene er både aktive og passive, dette betyr at

fartøyene kan "se" og "lytte" uten selv å bli oppdaget, dag og natt. Av våpen utrustes fartøyene med mitraljøser, hurtigskytende kanon og det langtrekkende Naval Strike Missile (NSM – utviklet ved Kongsberg Defence & Aerospace). Våpensammensetningen gjør fartøyene avskrekkinge og slagkraftige mot mål på kloss hold og store avstander. Videre vil presisjonsivået være så høyt at utilsiktet Forts. neste side

Forts.fra forrige side
skade avverges.

Optimalisert

Skjold-klassen er optimalisert for overflateoperasjoner i kystnære farvann, men i tillegg har fartøyet gode havgående egenskaper. Skjold-klassens begrensede dypgående sammen med gode manøvrerings-egenskaper og høy fart gjør fartøyene effektive, men samtidig lite sårbare i kystsonen. Forenklet kan man si at Skjold-klassen skal dekke kystsonen fra kystlinjen og ut til fregattenes naturlige operasjonsområde. Sammen med en fregatt og dens helikopter vil disse enhetene kunne oppdage og håndtere et stort spekter av trusler, enten den kommer gjennom luften, på eller under havflaten. En tradisjonell eller asymmetrisk trussel vil raskt kunne oppdages, identifiseres og eventuelt stoppes med hensiktsmessige midler.

Prioritert ressurs

Spesialstyrker har lenge vært en prioritert ressurs, og Skjold-klassens kapasiteter gjør den særdeles godt egnet til å støtte egne eller andre nasjoners soldater. Skjold-klassen vil kunne flytte spesialstyrker til et område raskt og uoppdaget, enten det er på norsk sokkel eller inn til en hvilken som helst kyst. Fartøyet har også en våpen- og sensorutrustning som gjør det i stand til å gi direkte støtte til operasjonene mens de pågår. Dette kan for eksempel være kontroll med luftrommet eller direkte og presis ildstøtte med artilleri. Kommunikasjonsutstyret om bord er også dimensjonert for å

Forsvarsministeren får i denne artikkelen svar på sine spørsmål: Hva er formålet med Skjold-klassen og hvordan skal Skjold-klassen operere sammen med andre enheter?

kunne samarbeide med alle relevante enheter, deriblant spesialstyrker. Dette betyr at det også vil være mulig å drive ledelse av operasjoner med spesialstyrker fra Skjold-klassen.

Dette bringer meg over til hovedspørsmål nummer to: Hvordan skal Skjold-klassen operere sammen med andre enheter?

Marinen består av relativt få enheter sett i forhold til vår lange kystlinje og de sikkerhetsutfordringene vi kan se for oss i dag og i fremtiden. Til gjengjeld bygger og fornyer vi nå vår flåte. Fra 2011 vil vår Marine være en av de mest moderne i Europa. Foruten de hjemlige utfordringene, erfarer vi at samtlige av våre strukturelementer har kapasiteter som etterspørres ute, både i Nato og nylig også av FN. De norske MTB'ene har i følge Statsråden fått "strålende tilbakemeldinger" for sin FN-innsats utenfor Libanon. Likeså er tilbakemeldingene utelukkende positive fra samøvelsen med Natos reaksjonsstyrke vest i Middelhavet. I disse oppdragene var det nettopp operasjoner i kystnære farvann som var oppdraget til de mindre enhetene.

Avgjørende

Behovet for hurtig og

nøyaktig informasjonsflyt er helt avgjørende i fremtidens operasjoner. Det er dette som menes når Forsvaret skal utvikles i en «nettverksbasert» retning. Fartøy, fly landavdelinger og ledelselementer kobles sammen, og deler informasjon og beslutningsgrunnlag i nær sann tid. Skjold-klassen vil gi et kraftfullt bidrag i denne utviklingen. Ombord på disse fartøyene finner man det mest moderne av militær informasjonsteknologi. Skjold-klassen vil kunne kommunisere effektivt med andre militære styrker i luften, til sjøs og på land. I tillegg vil fartøyene kunne sende store mengder informasjon i nær sann tid tilbake til politiske og militære beslutningstakere når det er nødvendig. De fleste tekniske hindre for slikt avansert samarbeid er overkommet ved hjelp av satellittsamband og avanserte datalinksystemer. Skjold klassen har derfor den tekniske forutsetningen for å samarbeide effektivt med andre nasjonale eller multinasjonale styrker.

Reduksjon og opprustning

Forsvaret har gjennomgått en kvantitativ reduksjon og en kvalitativ opprustning. I denne situasjonen er det ikke lenger så relevant å telle enkelte-

lementer som fregatter, kampfly eller Skjold-klasser. Det sentrale spørsmålet er hvilke militære oppgaver vi skal være i stand til løse, og hva slags styrker som settes sammen for å løse dem. Skjold-klassens kapasiteter inngår som en del av en helhet, og fartøyenes evne til å arbeide sammen med andre nasjonale og multinasjonale enheter er en av dens største fortrinn.

Diskusjonen om anvendelighet og relevans bør heves et hakk, og man bør studere sammenhengen mellom ulike kapasiteter. Skjold-klassen utfyller Kystvakten (KV) ved at den kan være på plass på meget kort varsel når KV trenger forsterkninger for å sette makt bak kravene. Skjold-klassen vil utfylle fregattene ved at den kan forbli uoppdaget og ha oversikt over områder hvor de større fartøyene ikke kommer til, eller som det er formålstjenlig å unngå. Skjold-klassen vil utfylle kampfly ved at den kan være i et område over lang tid og være synlig til stede, bygge et situasjonsbilde og holde oversikten. Avslutningsvis: Skjold-klassen er bygget, tre besetninger er ferdig utdannet og trent, testseilasen er påbegynt og fartøyene er i all hovedsak betalt. Det er med stor respekt og høye forventninger vi nå tester ut dette nye, unike redskapet - laget for å løse dagens og fremtidens sikkerhetsutfordringer.

Bergen, 31. oktober 2007

Sjøforsvaret vil merke kuttene

Av KL (R) Liv Hegna

Skjoldklasse fartøyer – som opprinnelig er utviklet for en anti-invasjonsrolle og for å senke store overflatefartøyer – er stemt ut i forsvarssjefens Forsvarsstudie 2007. Forsvarspolitisk utvalg under ledelse av Siri Bjerke fra Arbeiderpartiet er ikke nådigere: Skjold kan og bør avskrives, selges eller byttes bort. Slikt skaper strid.

Flere fartøyer av Skjoldklassen ligger ferdig bygget ved verftet i Mandal. Mannskapet er under opplæring. I løpet av høsten var det planer om å seile. På sikt vil Skjold kunne settes inn i internasjonale operasjoner tilsvarende UNIFIL II, hvor Hauk-klasse MTB deltok med stor suksess!

Kystnære operasjoner (littoral warfare) er et kommende begrep internasjonalt. Om Norge ikke klarte å komme til EM i fotball, burde vi i alle fall vært på banen her. Skjolds store fordel er ekstrem taktisk mobilitet. Sjømilitært personell tenker Formel 1, når de tenker på Skjold.

MEN: Den er dyr. OG: Våpnene den er tiltenkt kan også leveres fra andre plattformer som kamphely, ubåter og

Skjold klassen er betegnet som verdens hurtigste krigsfartøy. Nå pensjoneres hun antageligvis. FOTO: FORSVARET

fregatter. Noen frykter for øvrig at ubåtvåpenet ikke blir fornyet etter 2012.

På en måte har Skjold allerede utført sin oppgave i sitt kortvarige liv: På grunn av Skjold ble det fantastiske NSM utviklet. NSM og Skjold er på mange måter to sider av samme sak, hvor Skjold er designet for NSM og NSM er designet for Skjold, som Lars Hind Flostrand fremhever i Norsk Tidsskrift for Sjøvesen. NSM er det ingen planer om å fase ut.

NSM er betegnet som verdens beste sjømålsmissil, og skal kunne skytes fra både fly og fregatter. En tidligere tanke om meget mobile landfaste lastebilplan-baserte ramper er skrinlagt.

Studien 07

Forsvarsstudien fastslår at for å ivareta de maritime basiskapasitene, videreføres fartøysstrukturen med fem fregatter med NH 90 helikoptre, seks

mineryddingsfartøyer og seks ubåter. GIS, kontreadmiral Jan Eirik Finseth er bekymret: Marinen vil i fremtiden bestå av 18 eller 19 fartøyer. I fredstid vil Sjøforsvaret seile med tre operative krigsfartøyer, nemlig tre i Nansen-klassen fregatter. Av de fem nye vil en til enhver tid gjennomgå vedlikehold mens den siste vil drive utdanning, sier han i Nyhetsbrev til Sjøforsvaret.

Marinens jegervåpen videreføres som i dag med marinejegere, kystjegere og minedykkere for kystnære operasjoner. Marinejegerkommandoen (MJK) og Kystjegerkommandoen (KJK) styrkes.

Taktisk maritim kommandostab (CNNORTG) videreføres for å integrere maritime operasjoner. Nytt logistikk- og transportfartøy innføres for å styrke utholdenheten og forbedre evnen til å deployere integrerte maritime styrkesammensetninger.

Kystvakten videreføres med ti havgående fartøyer og fem fartøyer for indre kystvaktjeneste.

Av de ti store båtene, vil KV Svalbard og de tre fartøyene av Nordkappklassen operere med nye NH 90 helikoptre.

FS 07 foreslår å nedlegge Sjøforsvarets rekruttskole på KNM Harald Hårfagre. Olavsvern base i Tromsø foreslås nedlagt.

I juni i år ble Kystartilleriet nedlagt etter rundt 108 års trofast tjeneste. Nedleggelsen skjedde formelt på Oscarsborg festning.

Liv Hegna er styremedlem i SIOF og redaktør PRO PATRIA/VÅRT VERN

LEGGJE NED? MTB-ane er eit fantastisk reiskap når ein skal prøve å få kontroll og drive ein fredsbevarande eller fredsoppbyggjande operasjon, meiner innsendaren. Forsvarspolitisk Utval tilrår å leggje ned det norske MTB-våpenet.

ARKIVFOTO: HÅVARO BJELLAND

MTB-ane er meir relevante i dagens trugselbilette enn til den kalde krigen dei var spesialtilpassa for.

Når krybba er tom, bitast hestane

DEBATT

Av Narve Nordanger, kommandørkaptein, London-sjef norsk UNIFIL-bidrag okt. 2006 – apr. 2007

DET ER MED STOR undring eg les innstillinga frå Forsvarspolitisk Utval om framtidens norske Forsvar som blei offentleggjort nyleg. I innstillinga frå utvalet blir det (og stadig vekk av norske media) framheva at Forsvaret ikkje vil ha MTB-ar, desse fartøya er i høve til dei same kjeldene ein etterleving frå den kalde krigen utan nokon rolle å spele ift. dagens og framtidens militære utfordringar. Forsvarspolitisk Utval tilrår difor å terminere innkjøpet av Skjold-klassen og snarleg å leggje ned det norske MTB-våpenet.

Det norske Forsvaret er skremmande underfinansiert, og i slike tider blir det fort ein kamp for å overleve mellom kapasitetar i staden for å søkje felles svar på dei økonomiske utfordringane.

DEI DAGSAKTUELLE sikkerheitspolitiske utfordringar er ikkje lenger knytt opp til å stå mot ein mogeleg invasjon av norsk territorium, men derimot å sikre freden blant anna i urolige hjørne av verda. Maritime konflikter blir ikkje len-

ger avgjort ved store sjøslag ute på det opne havet, men ved å sikre kontroll over kystnære område og evne å skilje ut dei som representerer ein trussel frå alle dei andre som også er der. For å løyse slike oppdrag er små og smidige fartøya dei beste plattformene, særleg norske MTB-ar som er dei minste skikkelege krigsfartøya i NATO – og mest manøvrerbare av alle. Paradokset er at MTB-ane er meir relevante i dagens trugselbilette enn til den kalde krigen dei var spesialtilpassa for.

LA OSS TA KYSTEN av Libanon som eit eksempel. I mangel av fungerande libanesisk jurisdiksjon, har territorialfarvatnet her vore eit friområde for smugling av alle slags varer, inkludert våpen til dei mange militante grupperingane i landet. Når UNIFIL i 2006 blei utvida med ein maritim styrke, fekk denne styrken i oppdrag å stanse våpensmuglinga til Libanon og hjelpe landet til å vinne tilbake nasjonal kontroll over territorialfarvatnet. Samstundes måtte styrken sikre seg mot grupperingar som via media hadde peika ut UNIFIL som sitt mål for terrorangrep over sjøen. UNIFIL var difor svært fornøgd med å ha

ein komplementær marinestyrke til disposisjon for dette oppdraget, deriblant med norske MTB-ar som vist seg som glimrande lengst inn mot land der trugselen var høgast.

Der ein fregatt har frykteleg kort tid på seg før besetninga måtte bestemme seg for å skyte på eit hurtig innkommande fartøy eller ikkje, kan ein MTB på grunn av sin eigen fart og korte reaksjonstid halde oppe avstanden til kontakten inntil det er avklart om denne er nysgjerrige fritidsfolk eller terroristar. Slike fartøya er med andre ord eit fantastisk reiskap når ein tett opp til land skal prøve å få kontroll og drive ein fredsbevarande eller fredsoppbyggjande operasjon. Igjen, stikk i strid med kva Forsvarspolitisk Utval hevdar, er slike fartøya også relativt billige i høve til andre mogelege bidrag.

DET BLIR ofte hevda at det ikkje er nokon etterspørsel etter fartøya under fregatt storleik i NATO. Dette er heller ikkje lenger korrekt, Skjold-klassen passar som hand i hanske i dei reviderte ønskelistene som NATO gjev ut. I tillegg har både store NATO-nasjonar og ulike kommandoar i

NATO-strukturen fått auge opp for verdien av mindre fartøya som evnar å fylle ut kapasitetane til dei store i komplekse kystnære operasjonar. I etterkant av NATO-sertifiseringsøvelsen Brilliant Midas som gjekk i Sør-Frankrike hausten 2006, var alle samstemte i at den største overraskinga på øvelsen var kor mykje norske MTB-ar hadde kapasitet til. Dei la vidare til at skulle dei ut på skarpt oppdrag, ville dei setje svært stor pris på å ha med seg MTB-ar i styrken.

REINT PRAGMATISK og marknadsøkonomisk sett vil eg avslutte med at kjøpet av Skjold-klassen er irreversibelt, milliardane i investering er brukt. Det mest uheldige for nasjonen Noreg vil vere å kjøpe så vidd dyre fartøya som Skjold-klassen, for deretter la vere å bruke dei i det heile. Skulle det derimot vise seg etter ei tids bruk at Skjold-klassen er ein vel fungerande, nasjonalt og internasjonalt etterspurt og verdifull militær ressurs slik eg hevdar, men som den fattige nasjonen Noreg likevel ikkje har råd til å drifte, kan vi vonleg få igjen delar av investeringa ved sal til utlandet.

Debattinnlegg i Bergens Tidende

Norske mineleggere gjør jobben i Latvia

Av oblt Oddbjørn Skoknes

Norge har gitt viktige bidrag til Latvias forsvar de siste 10-12 årene. Det mest synlige innenfor sjøforsvars-samarbeidet er den baltiske dykkerskolen i Liepaja, som utdanner både skipsdykkere og minedykkere. Norge var meget sterkt involvert i etableringen av denne skolen.

Samtidig bidro Norge på samme måte til å etablere den latviske eksplosivryddeskolen i Adazi, nord for Riga. Begge disse norske engasjementene har bidratt til at spesialister fra disse skolene siden 2002 har bidratt sammen med nordmenn ute i internasjonale operasjoner. I dag bekles denne kapasiteten i norske avdelinger i ISAF av latviere. Gamle KNM Vale heter i dag Virsaitis og seiler under latvisk flagg. ("Virsaitis" betyr "Høvding" på latvisk). Det seneste viktige norske bidrag som er synlig i den latviske marine er KNM Vales søsterskip, KNM Vidar.

Luftovervåkning

Innen luftforsvars-samarbeid må nevnes den norske støtten ifm oppbyggingen av luftovervåkningkapasitet i alle de tre baltiske land. Mye av materiellet

Gamle KNM Vale heter i dag Virsaitis og seiler under latvisk flagg. Foto: Torbjørn Kjosvold/FMS

kommer fra Norge. I tillegg har det vært betydelige bidrag for å etablere kompetanse for drift og vedlikehold av systemene. Siden de baltiske land ikke har egne flykapasiteter, har Norge tatt sin byrde innen luftpatroljeringen NATO har forpliktet seg til å ivareta inntil videre. Det ferskeste bidraget er under deployering og vil gjennomføre sitt oppdrag i perioden 16. desember 2007 til 15. mars 2008.

Over ti års samarbeid

Forsvarssamarbeidet

Forsvarsminister Strøm-Erichsen har vært på besøk

mellom Norge og Latvia går tilbake til midten av 1990-tallet. Norge ønsket å understøtte de baltiske landenes evne til å ivareta egen sikkerhet, og å kvalifisere dem for NATO-medlemskap. Av de tre baltiske landene er det Latvia som har mottatt mest norsk støtte, og vi har siden slutten av 1990-tallet og frem til sommeren 2007 hatt flere militære rådgivere i landet til enhver tid. Omfattende støtte og opplæring har vært gitt gjennom bilaterale tiltaksplaner.

Kompetanseoppbygging

Støtten til Latvia og de to andre baltiske statene har blant annet dreid seg om kompetanseoppbygging på alle nivå fra strategisk nivå (planlegging) ned til den enkelte soldat (stridsteknisk nivå) innenfor områder Latvia har forespurrt. Norge var tidligere ikke alene om dette, men i tiden som har gått siden den latviske frigjøringen har andre bidragsland gradvis trukket seg ut.

NATO-medlem fra 2004

Latvia ble i likhet med Estland og Litauen medlem av NATO i 2004. Dette økte mulighetene for samarbeid, og for å høste gevinster av ressursene vi har anvendt i Baltikum, besluttet forsvarsministeren i 2006 at vi skulle søke et operativt samarbeid med Latvia. En meget viktig bidrag fra Latvia er i den norsk-ledede PRT i ISAF, hvor over 40 % av styrken kommer fra Latvia. I lys av dette har de to land sett et potensial i å gå videre innenfor et samarbeid for å ytterligere identifisere mulighetsområder for samarbeid.

Strøm-Erichsens besøk

Det utvidete samarbeidet med Latvia har gjort det nødvendig å etablere et oppdatert rammeverk og et politisk, faglig og administrativt grunnlag for det videre samarbeidet. Det er derfor blitt utarbeidet en ny MoU, som

Forts. neste side

KNM Vidar. Foto: Arne Flaathen, Forsvaret

Forts. fra forrige side
danner det politiske og administrative rammeverket for samarbeidet. Denne ble signert i forbindelse med forsvarsministerens offisielle besøk til Latvia i september 2007. MoU-en er fulgt opp av en bilateral samarbeidsplan, som ble signert i forbindelse med forsvarssjefens besøk i Latvia i oktober.

Et grunnprinsipp i det nye samarbeidet, slik det kommer til uttrykk i MoU-en, er at bistand er erstattet av et samarbeid mellom likeverdige parter. Dette innebærer blant annet at landene skal bære sine egne kostnader fullt ut. De bilaterale tiltaksplanene, som i de siste årene har dannet grunnlaget for Norges støtte til Latvia, er derfor besluttet avvirket innen utgangen av 2007.

Norsk liaison

Som et ledd i det

utvidete samarbeidet ble det 1. august 2007 opprettet en to-årig liaisonstilling i det latviske forsvarsdepartementet. Offiseren som fyller denne stillingen vil være et bindeledd og koordinere de pågående aktivitetene innenfor det utvidete samarbeidet. Han støtter Latvia innenfor planlegging, både på kort og lang

sikt, samt at han ivaretar oppfølgingen av den bilaterale samarbeidsplanen med Latvia.

Norske leveranser til Latvia fra 1990-tallet fram til i dag

Latvia mottok på 90-tallet betydelige mengder hærmateriell fra Sverige. Dette materiellet har

fungert som treningsplattformer på Latvias vei mot NATO-medlemskap. Imidlertid var materiellet allerede relativt gammelt allerede da det ankom Latvia, og det har i tiden som er gått fremtvunget seg en eller annen form for erstatning av noe av dette materiellet.

Bombekastere

Norge og Latvia ble i 2004 enige om en kontrakt om latvisk kjøp av norsk overskuddsmateriell. Dette var ment som en erstatning for den da tilårskomne og relativt nedslitte svenske materiellparken. Kontrakten omhandlet MB feltvogner, Scania lastevogner, BV 206-oppsatte 81mm bombekastere, en komplett BV 206-oppsatt bataljons kommandoplass, 12,7mm mitraljøser og tilhørende ammunisjon for våpnene. Siste delleveranse var på plass våren 07. Oppbygging av teknisk kompetanse inngikk som del av kontrakten.

Olt Oddbjørn Skoknes er liasonoffiser ved Latvias MoD og nasjonale HQ.

Den latviske marinen ligger i opplag store deler av vinteren. Tiden blir brukt til vedlikehold av fartøyene og systemene på marinebasen som ligger ved utløpet av Tirdzniecibas-kanalen i Liepaja. Foto: Torbjørn Kjosvild/FMS

Norsk reserveoffiser høyt dekorert av Latvia

Vernepliktig orlogskaptein Erik Irgens, Oslo, er nylig tildelt den latviske Viesturs-ordenen av offisers grad. Viesturs er den høyeste militære ordenen Latvia tildeler i fredstid. Ordenen ble overrakt ved en høytidelighet i presidentpalasset i Riga av den latviske presidenten Valdis Zatlers.

Viesturs-ordenen tildeles som en påskjønnelse av innsats for å fostre og utdanne landets væpnede styrker, sikre og styrke den nasjonale sikkerhe-

ten og sosial orden og fremme patriotisme blant latvierne i treningen av forsvaret av landet. I den spesielle begrunnelsen ble Erik Irgens' innsats i informasjonsarbeidet og arbeidet med reserveoffiserene spesielt fremhevet.

Irgens har vært baltisk representant for NROF – Norske Reserveoffiserers Forbund – i omkring ti år. I denne sammenhengen har han blant annet forelest ved militærakademiet i Latvia og holdt en rekke foredrag på medlemsmøter. Orlogskapteinen har støttet Latvia i arbeidet med CIOR, NATO-landenes paraply-organisasjon for reserveoffiserer. Han har deltatt på alle ti "Baltic Talks" – sikkerhetspolitiske konferanser for reservister fra landene rundt Østersjøen og Norge, og hadde hovedansvaret for tiårs jubileumskonferansen i Norge i høst.

Utveksling av militærmedisinere, etableringen av en samarbeidsavtale mellom NROF og det latviske søsterforbundet

Latvias president Dr. Valdis Zatlers, overrekker Viesturs-ordenen av offisers grad til vernepliktig orlogskaptein Erik Irgens i presidentpalasset i Riga. (Foto: Juris Krumins)

er andre eksempler på det arbeidet Irgens har deltatt i.

Erik Irgens er tidligere dekorert med den latviske NATO-medaljen spesielt for sin innsats med integrasjonen av de latviske reserveoffiserene i alliansen. Han er medlem av det latviske reserveoffisersforbundet og er generalsekretær for det baltiske presidentskapet av reservister.

Kommandørkaptein Thom Knustad død

Kommandørkaptein Thom Knustad, som de siste to årene har tjenestegjort i Norfolk i USA, er død. Knustad var medlem av Sjøforsvarets

Et tettere samarbeid utredes

Styret i SIOF arbeider nå med å se på muligheten for å knytte SIOF tettere sammen med en av de større organisasjonene i Forsvaret. Alternativene som blir vurdert er en tilknytning til NROF, en tilknytning til SMS - eller at SIOF fortsetter som i dag. SIOF er i dag som kjent tilknyttet Sjømilitært Forum. Under en mulig tilknytning til NROF vil det også bli sett nærmere på koordinering med HIOF og LIOF.

Spørsmålet om en tilknytning til en av de større organisasjonene er kommet opp med ønsket om å sikre en kontinuitet i SIOF som er mindre avhengig av til tider skiftende syn på SIOF og verdien organisasjonen utgjør for Forsvaret. Samtidig ønsker SIOF å tilby Forsvaret generelt, og Sjøforsvaret spesielt, tilgang på viktig kompetanse.

Informasjonsoffisersforening. Våre tanker går til de etterlatte, Thoms kone Emina, de to sønnene og den øvrige familie.

